

Mürşid-i Ekber'in (S.A.V.) Kısa Bir Zamanda Yaptığı Mühim İnkılaplar

Habib-i Kibriya'ın bütün hayatı mücessem bir ahlâk-ı hasene olduğu gibi, irşadı da emsalsizdir. Bütün insanlığı saadet ve selamete götürecektir yegane mürşid ve müceddid O'dur. Nitekim, en büyük bir mürşid-i kâmil olan Resûl-i Ekrem (s.a.v), asırlardan beri gönüllerde kök salan batıl itikatları ortadan kaldırmış, bütün hükümleri hikmete uygun olan Kur'an-ı Hakîm vasıtasıyla insanları saadet-i dareyne kavuşturmuş ve kıyamete kadar değiştirilmeyecek bir din tesis etmiştir. Ceziret'ül Arap'tan tulu eden bu İslâm güneşi, Arabistan hudutlarını aşarak Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarına kadar bütün müştak vicdanları ziyasıyla tenvir etmiş ve imana susamış gönüller onu ezeli bir maşuka gibi kabul etmişler, kuvvetli ve kopmaz bir rabita ile bu dine can u gönülden sarılmışlardır.

Fahr-i Âlem'in tesis ettiği İslâm dini, ruhları cezb, kalpleri ve akılları teshir etmiştir. İnsan fitratının aradığı bu din, ihtiva ettiği yüksek hakikat ve ulvî akidesiyle vicdanlara hükmetmiş, dünya ve âhiret hayatının saadet ve huzuruna vesile olmuştur. Zira O, kâinatın sırlarını, insanın yaratılış gayesini ve vazifesini ve Cenâb-ı Hak'ın esma ve sıfatlarını kemal-i hakkaniyetle beyan etmiştir.

Maddî ve manevî terakki zembereği İslâm'dır. İslâm, her zaman çalışmayı ve terakki etmeyi emreder.

“İki günü eşit olan ziyandadır.”

hadis-i şerifi bu hakikatı ifade eder. Bu bakımdan bütün insanlığın saadet ve selametini temin edecek, onları rabt ve zapt altına alacak yegâne din İslâm'dır.

Cenâb-ı Hak, Hz. Peygamber vasıtasıyla onun sahabelerine öyle bir iman bahşetti ki, tevhid inancını kabul edip İslâm ile şereflenen o insanlar, büyük bir şevk ve aşk ile hayatları pahasına İslâm dinini cihanın dört bir yanına yaydılar. Böylece iman ve irfandan, fazilet ve güzel ahlâktan mahrum olan nice insanları irşad ederek bütün dünyayı tenvir edip onlara üstad oldular. Burada dikkat edilmesi gereken ve akılları hayrette bırakan en önemli nokta şudur ki, bütün bunları, Hz. Peygamber (s.a.v) yirmi üç sene gibi kısa zamanda başarmıştır. Bu da Hz. Peygamberin irşad sahasındaki büyüklüğünün ve eşsiz olduğunun en büyük bir delilidir.

Evet, lisanında kavli-i leyyin, kalbinde şefkat ve merhamet tecelli eden Peygamber Efendimiz (s.a.v) o şirk, cehalet ve zulüm asrındaki insanları etrafında bir pervane

gibi döndürerek onlara, **“mahbub-u kulûb, muallim-i ukûl, mürebbi-i nûfus, sultan-ı ervah oldu.”** [1](#) Daha dün O’na düşman olanlar, O’nu öldürmeye çalışanlar, O’nun uğruna savaşmaya ve hayatlarını seve seve feda etmeğe başladılar.

O’nun irşadıyla asr-ı saadette yüz yirmi dört bin kişi irşad olup, sahabe makamına yükseldikleri gibi, ondan sonra da on beş asırdan beri nice müçtehitler, sayısız mürşitler ve milyonlarca evliyalar yetişmiştir. Ayrıca bundan önce olduğu gibi kıyamete kadar da gelecek bütün Müslümanlar da O’nun irşadıyla iman nimetine kavuşarak, takva, amel-i salih ve istikamet üzere yaşamaya devam edeceklerdir.

O’nun en büyük irşadı, insanlara **Cenâb-ı Hakk’ı** tanıtmak, O’nun razı olduğu hakikatleri ders vermek ve ebed yolcusu olan insanların ebedî saadete kavuşmalarını sağlamak olmuştur.

Şunu da ifade elim ki, bütün peygamberler, tebliğ ve nasihat görevlerini rıfk ve mülayemetle ve yumuşak bir dille yapmışlardır. Her meselede olduğu gibi tebliğ ve irşatta da en büyük örnek Resûl-i Kibriya (s.a.v) dir. **Hz. Peygamber (s.a.v) tebliğinde rıfk ve mülayemet içinde olduğundan dolayı,** kısa bir zamanda yüz yirmi dört bin kişinin hidayetine vesile olmuş ve onları sahabe derecesine çıkarmıştır.

Hz. Peygamber’in yumuşak huylu olduğu bir ayette şöyle haber verilir:

“Şimdi, Allah-u Teâlâ’dan bir rahmet sebebiyledir ki, onlara yumuşak davrandın. Eğer sen kaba, öfkeli, katı yürekli olsaydın, elbette etrafından dağılırlardı. Artık onları affet, onlar için istiğfarda bulun ve onlar ile iş hususunda müşavere et.”[2](#)

Bu ayet, yumuşak huylu olmayı ve mülayemetle hareket etmeyi emreder. Çünkü kavli-leyyin ile söz söylemek vucub derecesinde zaruridir.

Kavl-i leyyin, sözü yumuşak söylemek, muhatabı rencide etmeden tatlı bir dille maksadını anlatmaktır. Kavli-leyyin, insanın kemalatına vesile olan ulvî bir meziyettir. Binaenaleyh bir kişinin davasında muvaffak olması, onun kavli-leyyin sahibi olmasına bağlıdır. Kavli-leyyin güzel bir meziyet olduğu gibi, büyük bir kuvvete de maliktir. Evet, lisanında rıfk ve mülayemet, kalb-i seliminde rahmet ve şefkat olduğu içindir ki, insanlar O’nun etrafında aşk ve şevk ile pervane gibi dönüp durdular, hatta canlarını bile feda ettiler.

Bu bakımdan İslâm’ın ulvî hakikatlerini tebliğ eden nasihlerin dikkat etmesi gereken en önemli husus, Hz. Peygamber’i örnek alarak, sert ve kırıcı ifadelerden sakınmaları ve sözü yumuşak bir şekilde söylemeleridir. Çünkü yumuşaklıkta olan

kuvvet, sertlikte yoktur. Hilim, nezaket ve hüsn-ü beyan en büyük bir eser-i irfandır. Cebir, şiddet ve kuvvetle izale edilemeyecek nice müşkilatlar, çoğu zaman rıfk, mülayemet, edep ve nezaketle halledilebilir. Bazen rıfk ve mülayemetle söylenen güzel ve kıymetli bir söz veya bir hakikat muhatapta büyük bir tesir bırakır, onun kalbini fethedip irşadına, hidayetine ve ebedî hayatı kazanmasına vesile olur. Nice insanlar, söylenen güzel bir sözün tesiri ile gayrete gelir; vatani, bayrağı ve milleti uğruna en aziz ve en mukaddes olan hayatını feda ederler.

Cenâb-ı Hakk'ın, küfür ve inatla haddini tecavüz eden Firavun'a gönderdiği Hazret-i Musa (a.s.) ve Hazret-i Harun (a.s.)'a

“Ona tatlı ve yumuşak bir tarzda hitab edin. Olur ki, aklını başına alır, yahut hiç değilse biraz çekinir.”[3](#)

buyurması, hak dine davet ve kavli-leyini talim için en güzel bir misaldir.

Kelâmın nezaketle ve yumuşaklıkla ifade edilmesi ilim ve hikmetin gereğidir. Söz, dokunmuş bir kumaş gibidir. Sözün kadri ve kıymeti, söylenen malumat ve marifete göredir. Bu bakımdan sözün akla ve kalbe tesir etmesi ve kıyamete kadar payidar olması için ilim, marifet ve kemalata muvafık olması gerekir.

Yumuşak ve tatlı dilli olanı herkes sever ve takdir eder. Konuşmalarında sert, kaba ve küçük düşürücü ifadelerle muhatabını rencide edenler, haklı davalarını anlatamazlar. Böylece mükâleme mücadele rengini alır, esas maksat hasıl olmaz, hatta arada nefret ve düşmanlık meydana gelir.

İnsan kalbi, çok hassas ve nazenindir; çabuk tesir altında kalır. Rıfk ve mülayemet vifak ve ittifakı; sertlik ve katılık ise nifak ve şikakı netice verir. Yumuşak söz, insanları birbirine rapteder ve dostlukları artırır; en inatçı ve kibirli insanları bile insafa getirir ve hakkı kabule mecbur eder. Sözün bu şekilde ifade edilmesi ilim ve hikmetin gereğidir.

Şu da bir hakikattir ki, insafli ve hakperest bir muhatap, konuşanın üslup ve tavrına değil, anlatılmak istenen hakikate nazar etmeli, onu güzelce dinleyip, kabul etmelidir. Fakat, ne yazık ki, böyle yüksek bir meziyette çok az insanda bulunur.

“Beyanda sihir vardır.”

“Hüsn-ü telakki, hüsn-ü tabire bina edilir.”

“Su-i tabir, su-i tesiri intac eder.”

hakikatleri sözdeki tesir için söylenmiş sözlerin en güzelleridir. Güzel söz kadar insanın aklına, kalbine ve vicdanına tesir edecek bir kuvvet yoktur. Güzel söz söylemek Cenâb-ı Hakk'ın emridir. Nitekim bir ayette mealen şöyle buyrulur:

“...onlara öğüt ver ve onların içlerine tesir edecek güzel söz söyle!..”⁴

Hz. Ali (r.a) şöyle buyurur:

“Kişi, daima edep, nezaket ve hikmete muvafık söz söylemeli, münasebetsiz ve uygun olmayan tabirlerden dilini muhafaza etmelidir.”

Dipnotlar:

¹ Sözler.

² Âl-i İmrân Sûresi, 3/159.

³ Taha Suresi, ayet, 44.

⁴ Nisa Suresi 4/ 63.